

MAI MAGYAR TÁRSADALOM ÉS ÉLETMÓD

EMBERI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK, KÖTELESSÉGEK

I. Emberi jogok:

Az ember veleszületett, ezért elidegeníthetetlen jogai az alapvető szabadságjogok: gondolat-, szólás -, lelkiismereti – és sajtószabadság. Ezek a modern demokráciákban elvileg érvényesülnek.

Legfontosabb dokumentumok: Amerikai Függetlenségi Nyilatkozat (1776), Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata (1789), ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948), Magyar Köztársaság Alkotmánya (1949 – azóta többször módosították)

A jogokat korlátozzák: mások jogai; törvények; rendkívüli helyzet

II. Állampolgári jogok:

- Szabadságjogok: szólás –és sajtószabadság, gyülekezés szabadsága, vallásszabadság, tulajdonhoz való jog, személyi sérthetetlenség
- Gazdasági -, szociális –és kulturális jogok: munkához, pihenéshez, művelődéshez való jog
- Állam tevékenységében való részvételt biztosító jogok: választó -, panaszjog, népszavazás
- Állampolgárok egyenjogúsága: nemek, nemzetek és nemzetiségek, egyházak egyenjogúsága

III. Állampolgári kötelezettségek: honvédelem, adófizetés, törvények betartása, kiskorú gyermekek taníttatása

NEMZETISÉGEK A MAI MAGYAR TÁRSADALOMBAN

I. Kisebbségi törvény (1993. évi 77. tv.):

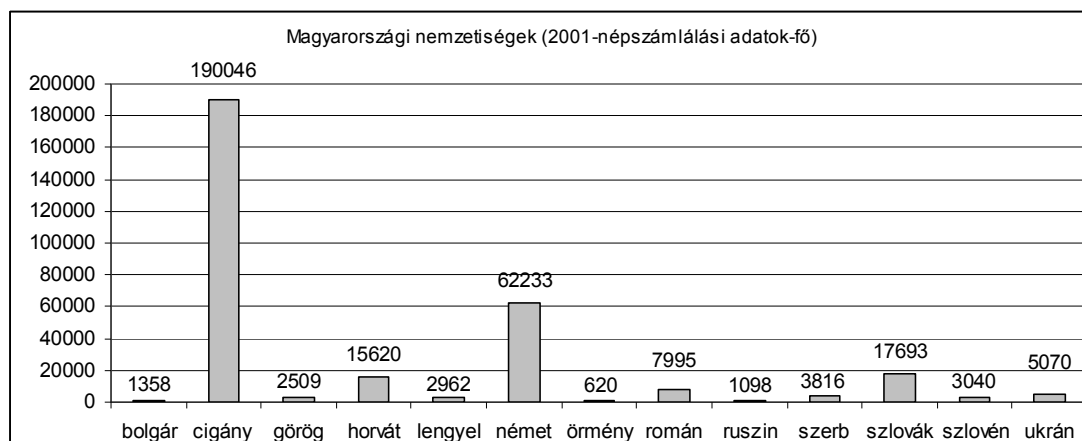
- Nemzeti és etnikai kisebbségnek tekint minden olyan:
 - Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport
 - Állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, magyar állampolgárok
 - A lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája, hagyományai megkülönböztetik
 - Olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely önazonosságának megőrzésére, közösségi érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

Ezer, magát kisebbséghez tartozónak valló választópolgár népi kezdeményezéssel kérheti kisebbségként való elismerését.

- Meghatározza a nemzetiségek egyéni és közösségi jogait:
 - Helyi és országos kisebbségi önkormányzatok
 - Kisebbségek művelődési és oktatási önigazgatása
 - Kisebbségek mindenkor és mindenhol szabadon használhatják a nyelvüket
 - Jogvédelmet biztosít a kisebbségi ombudsman és a Jogvédő Iroda

II. Összlakosságon belüli számarányuk alakulása:

- Trianoni béke aláírása után 7,3 millió nemzetiségi lakost csatolnak el Magyarországtól. Ennek következtében Magyarország nemzetállam lett. A béke után kb. 300 000 magyar érkezik Magyarországra.
- A II. vh. alatt a vidéki zsidóság szinte teljes egészében megsemmisült
- A II. vh. utáni kitelepítések érintik a német, szlovák és délszláv kisebbséget: 300 000 német nemzetiségű hagyja el az országot; a Csehszlovákiával kötött lakosságcsere-egyezmény hatására 70 000-100 000 szlovák települ át Csehszlovákiába.

III. Kisebbségi önkormányzatok:

- Települési önkormányzati választások:
 - Ha a megválasztott képviselők több mint fele egy kisebbségből kerül ki, akkor a testület kisebbségi települési önkormányzatnak nyilváníthatja magát
 - Ha legalább 30 % ugyanabból a kisebbségből kerül megválasztásra, ezek a képviselők önálló (legalább 3 tagú) kisebbségi önkormányzatot hozhatnak létre.
 - Közvetlen képviselőválasztás: általános önkormányzati választásokkal egyidőben, valamennyi választópolgár észvételével kisebbségi önkormányzati választásokat is tartanak.

MAGYARORSZÁGI ROMÁK

I. Roma lakosság: Magyarország legnagyobb létszámú etnikai kisebbségi csoportja

- Létszámuk a becslések szerint 400 000 – 600 000 fő. Etnikai kisebbségként jelölik őket, mert anyanyelvük (többségüknek) magyar, de hagyományaik és életmódjuk megkülönbözteti őket a többségi magyar társadalom egészétől
- Vándorló életmódjuk miatt sokáig a társadalom peremén éltek. Az állam sokszor próbálta őket letelepíteni, asszimilációra kényszeríteni –sikertelenül.
- Szocializmus idején:
 - Tömegesen állnak munkába, főleg a szaktudást nem igénylő építőiparban, textiliparban, bányászatban
 - Társadalmi integrációjuk érdekében elkezdődött a cigánytelepek felszámolása, de sokukat csökkentett komfortfokozatú házakba (Cs-lakásokba) költöztették
- Rendszerváltás után:
 - Vállaltok eladása miatt a romák közül is sokan lettek munkanélküliek
- Napjainkban:
 - A társadalom legszegényebb rétegéhez tartoznak.

II. Társadalmi problémák:

- Előítéletes gondolkodás: egy személlyel vagy csoporttal kapcsolatos előzetesen kialakult elképzelések, amelyek új információk hatására sem változnak meg. A romákkal kapcsolatban: buta, koszos, lop, nem szeret dolgozni, hazudik stb.
- Diszkrimináció: hátrányos megkülönböztetés. A romák hátrányban vannak a munkaerőpiacon, szórakozóhelyekre nem engedik be őket stb.
- Cigányság ösztársadalmi gondjai: iskolázatlanság, munkanélküliség, rossz életkörülmények, szegénység, vékony az értelmiségi rétegük, megosztottak (nincs egységes politikai fellépés)
- Kitörési lehetőségek: tanulás, sport, zene

DEMOGRÁFIAI VÁLTOZÁSOK MAGYARORSZÁGON AZ UTÓBBI 50 ÉVBEN

I. 1950-es 1980-as évek között:

- 1953-1955: Ratkó Anna népjóléti miniszter megtiltotta a művi abortuszokat (Ratkó-korszak)
 - Megemelkedik a születésszám
 - Az intézkedések feloldása után csökkenni kezd a születésszám: kiderül, hogy csak annyi történt, hogy a gyermekeket előbb szülték meg a nők
- 1956 után: kivándorlás jelentős
- 1967: népességszám növelése érdekében bevezetik a gyes
- 1970-es évek közepe: megemelkedik a születésszám, a gyes bevezetése miatt, és a Ratkó-gyerekek szülőképes korba kerültek
- 1980-as évek eleje: elkezdi csökkenni hazánk népessége. Ez jelenleg évente kb. 30 000 – 40 000 fő